

Uurimistöö põhikooli inimeseõpetuses

Kristiina Tropp

Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lektor

Põhikooli inimeseõpetuse kursused võimaldavad korraldada väga erisuguseid uurimistöid, mida on hea kasutada näiteks isikliku kogemuse teaduslikuks kontrollimiseks või õpitud seaduspärade uurimiseks tegelikus elus. Uurimistööde kaudu kujundame õpilaste kriitilist mõtlemist nähtuste suhtes, mida oma elukogemuse põhjal võib-olla iseenesestmõistetavaks peetakse, sest uurimise aluseks on nähtuste seletamine tõenditele tuginedes ning objektiivsuse poole püüdlamine. Samas turgutab teadustööde nõue õpilaste algupärast loovust.

Et uurimistöö tõepoolest õnnestuks, tuleb seada konkreetne probleem ja eesmärk ning otsida süsteemselt võimalikult täpseid ja kontrollitavaid vastuseid. Kui teema valikul saavad õpilased rakendada loovust, siis uuritava probleemi ning seatud eesmärgi sõnastamisel võivad nad vajada rohkem õpetajate abi (vt lähemalt eelmisest peatükist).

Hea uurimisprobleem kasvab välja juba olemasolevatest teadmistest ning sellest, mille kohta on veel teadmisi vaja. Seetõttu ei ole soovitatav planeerida uurimistööd kohe õppeaasta algusesse. Enne on vaja teemaga tutvuda kas või õpikuteksti tasemel. Sealt edasi saab teemasse süveneda ning püstitada uurimisprobleeme. Allpool pakume valiku teemasid ning võimalikke uurimisprobleeme, kuid tasub meeles pidada, et õpilaste endi huvi ja ka loovus on olulised hea ja motiveeriva uurimisteema valikul ning probleemi sõnastamisel.

1. Valik ideid õpilaste uurimistöödeks, lähtudes põhikooli RÕK 2010 inimeseõpetuse ainekavast

Õpilased võiksid esimesi uurimiskogemusi saada juba I kooliastmes, ent arvestades õpilaste teadmisi ja oskusi ning arengutaset, ei saa veel kavandada suuremahulisi või pikaajalisi uurimisprojekte. Alustada võiks pigem tunni jooksul või koduse tööna tehtavatest miniuurimustest, näiteks lasta küsitleda klassikaaslaste arvamusi tunnis käsitletud probleemi kohta või teha vaatlusmärkmeid nädalavahetuse jooksul. Teises kooliastmes võib planeerida mahukamaid uurimusi ning kolmandas kooliastmes lausa pikaajalisi uurimisprojekte.

<p>11) kirjeldab stressiga toimetuleku viise ning eristab tõhusaid toimetulekuviise mittetõhusatest.</p>	<p>erinevused on poiste ja tüdrukute stressiga toimetuleku viisides?</p> <p>2. Mis tekitab koolistressi?</p> <p>3. Kuidas ennetada liigse stressi tekkimist koolis?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mida saavad õpilased endi arvates ise teha, et ei tekiks liigset stressi? 	<p>Küsitlus</p>
--	---	-----------------

Ülal on ainult mõni näide võimalikest teemadest ja uurimisprobleemidest. Iga õpetaja saab oma õpilaste huve ja eripära arvestades toetada uudsete probleemide ning loominguliste lahenduste leidmist. Uurimisteemade valikul tuleb arvestada uurimuse töö- ja ajamahukust ning õpilaste arengutaset ja olemasolevaid teadmisi-oskusi. Uurimistöö peaks olema tehtav mõistliku pingutusega ning õpetaja võiks arvestada tekkivat juhendamiskoormust. Mõistlik on kasutada ainetevahelise lõimigu võimalusi, näiteks teha koostööd matemaatika- ja emakeeleõpetajatega. Koostöös planeeritud ning läbimõeldult tehtud uurimusest saavad kasu nii õpilased kui ka õpetajad.